

#NoTimeToWaste

MEGMAGYARÁZZUK: AZ EURÓPAI UNIÓ HULLADÉK- KERETIRÁNYELVÉNEK IVa. MELLÉKLETE

PÉLDÁK A HULLADÉKHIERARCHIA ALKALMAZÁSÁT ÖSZTÖNZŐ GAZDASÁGI ESZKÖZÖKRE ÉS EGYÉB INTÉZKEDÉSEKRE

2018-ban az Európai Unió tagállamai és intézményei megállapodtak egy olyan átfogó jogszabály-csomagban, amelynek célja a háztartási hulladék keletkezésének megelőzése és az újrafeldolgozás arányának növelése. Az új jogszabályok négy európai uniós irányelv, a **hulladék-keretirányelv**, a **hulladéklerakókról szóló irányelv**, a **csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló irányelv** és az **egyszer használatos műanyagtermékekről szóló irányelv** (SUP-irányelv) részét képezik. Valamennyi tagállamra nézve elvárás, hogy **2020 júliusáig** a nemzeti jogalkotásba is átültesse a kölcsönös megállapodáson nyugvó uniós jogszabályokat.

A [hulladék-keretirányelv 4. cikk \(3\) bekezdése](#) kötelezi a tagállamokat, hogy gazdasági eszközökkel ösztönözzék a [hulladékhierarchia](#) hatékony alkalmazását. Ezeket az eszközöket elsősorban tagállami, és nem uniós szinten kell létrehozni és alkalmazni. Vannak tagállamok, amelyek eltérő mértékben bevezettek már gazdasági eszközöket a hulladékkezelés terén, de szisztematikus használatról és a lehetőségek teljes kiaknázásáról nem beszélhetünk mindenhol.

A [hulladék-keretirányelv IVa. melléklete](#) példákat hoz a megvalósításban elől járó tagállamok által használt gazdasági eszközökre és egyéb intézkedésekre, amelyek segítségével még inkább megvalósítható a hulladékhierarchia, és gazdaságilag vonzóbbá tehető az újrahasználat és az újrafelhasználás. **Ez a dokumentum különböző tagállamokból hozott esettanulmányokat mutat be, hogy szemléltesse a példák gyakorlati alkalmazását.** A példákat a mellékletnek megfelelő sorrendben ismerteti.

1. A hulladék lerakására és elégetésére kivetett olyan **díjak és korlátozások**, amelyek a hulladék keletkezésének megelőzésére és újrafeldolgozására ösztönöznek, meghagyva a hulladéklerakást a legkevésbé kívánatos hulladékkezelési lehetőségnek

A katalán hulladéklerakási és hulladékégetési adó, adóvisszaigénylési lehetőséggel

Spanyolországban, a katalán régióban olyan hulladéklerakási és hulladékégetési adót vezettek be, amely adóvisszaigénylési lehetőséget is biztosít a települések számára.

A hulladékgazdálkodás rendszerében fizetendő hulladékkezelési díjakat a hulladékhierarchia figyelembevételével kell megállapítani azért, hogy a hulladéklerakás és a hulladékégetés drágább alternatíva legyen, mint az újrafeldolgozás. A beszedett díjakból és adókból olyan módon kell megvalósítani a hulladékgazdálkodási fejlesztéseket, hogy összhangban legyenek a hulladékhierarchiával.

A katalán jogszabályok ösztönzik a helyi önkormányzatokat az elkülönített gyűjtés arányának növelésére, ezzel párhuzamosan igyekeznek eltéríteni a kevert hulladék lerakásától és elégetésétől azáltal, hogy mindkettőt drágábbá teszik az elkülönített gyűjtésnél.

Katalónia a régió **valamennyi települése számára kötelezővé tette a biohulladék elkülönített gyűjtését** (9/2008 sz. katalán törvény a hulladékról).

A települési/regionális szintű adók ilyen módon való, a szubszidiaritás elvén alapuló alkalmazása az Európai Bizottság [korai előrejelző rendszerében készült jelentés](#) egyik ajánlása volt Spanyolország számára. A [spanyol hulladéktörvény](#) lehetővé tette a spanyol régiók számára, hogy gazdasági ösztönzőket alkalmazzanak.

A Katalóniában bevezetett hulladékkezelési adó (8/2008 sz. törvény) nemkívánatossá teszi a hulladék, ezen belül is főként a biohulladék lerakását és elégetését. A települések számára adóvisszaigénylést lehetővé tévő feltételrendszert vezettek be, hogy gazdaságilag is ösztönözzék a biohulladék megfelelőbb kezelését. A katalán települési szilárd hulladék kezelésére kivetett adó [az egyetlen olyan adó az Európai Unióban](#), amely a települési szilárd hulladékot érintően – a feltételek teljesülésének megfelelően – megengedi az állami bevétel visszatérítését az adófizető felé.

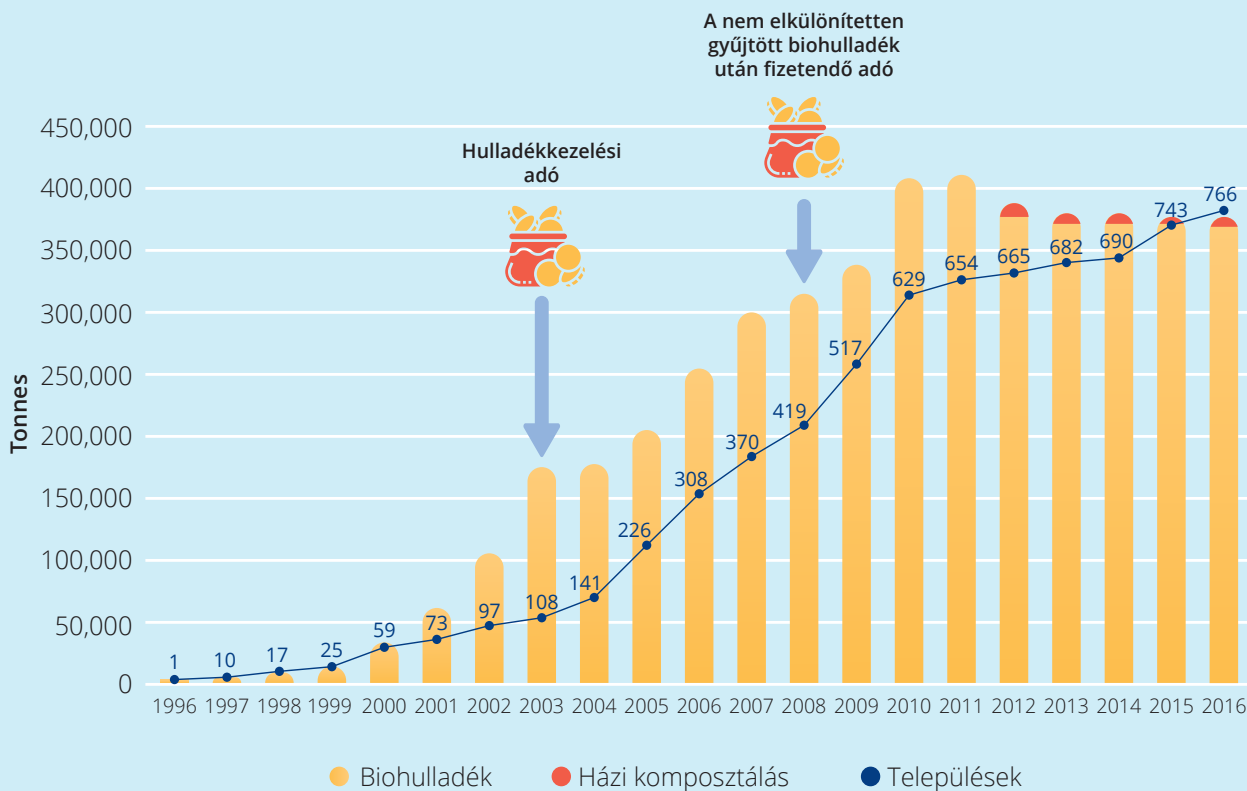
A hulladékkezelési adót a hulladéklerakóba vagy hulladékégetőbe kerülő települési hulladék tonnájára vetítve határozzák meg. Magasabb az adó azokon a településeken, amelyekeken még nem valósult meg a biohulladék elkülönített gyűjtése. **Ez az adó lényeges szerepet játszott a biohulladék elkülönített gyűjtésének és az újrafeldolgozás arányának növelésében.**

Az elmúlt néhány évben **fokozatosan emelték a hulladékkezelési adót**, hogy ezzel is ösztönözzék a hulladék forrásnál történő megfelelő különgyűjtését, és csökkentsék a hulladékkeletkezést és -égetést.

Év	Hulladéklerakási adó	Hulladékégetési adó
2018	35,60 €/tonna	17,80 €/tonna
2019	41,30 €/tonna	20,60 €/tonna
2020	47,10 €/tonna	23,60 €/tonna

A HULLADÉKKEZELÉSI ADÓ HATÁSA

Forrás: [Agència de Residus de Catalunya](#)

A hulladékkezelési adó visszatérítésének módját [a hulladékgazdálkodási infrastruktúra finanszírozásáról és a maradék hulladék kezelésére előírt díjakról szóló törvény](#) (8/2008) határozza meg. A törvény a településeknek visszatéríthető összeget a biohulladék-kezelő üzemekbe szállított **biohulladék tonnánkénti minőségétől** teszi függővé.

A KATALÁN KÖRNYEZETVÉDELMI ADÓRENDSZER KÜLÖNLEGESSÉGE: GAZDASÁGI NYOMÁS ÉS ÖSZTÖNZŐK

Forrás: [Agència de Residus de Catalunya](#)

Rövidítések: TSZH – települési szilárd hulladék

A beszedett hulladékkezelési adót a hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztésére fordítják. A pénz legalább 50%-át a biohulladék biológiai kezelésére és a maradékhulladék mechanikai-biológiai előkezelésére tartják fent. A bevétel fennmaradó részét a teljesítményük alapján visszafizetik a helyi önkormányzatoknak.

A hulladéklerakást és -égetést terhelő adó költségesebbé teszi a hulladékkezelésnek ezt a két módját, ezzel párhuzamosan ösztönzi valamennyi hulladékáram elkülönített gyűjtését. [Az eredmények azt mutatják](#), hogy a települési szilárd hulladék kezelését terhelő adó hozzájárul az újrafeldolgozás arányának növekedéséhez és a hulladékkezelés csökkenéséhez az adót alkalmazó országokban. Ez az adófajta hatékony eszköz, amelyet érdemes lenne kötelezővé tenni valamennyi európai országban és azokon kívül is.

2. A kidobott hulladék mennyiségével arányos díjakon alapuló („pay-as-you-throw”) olyan rendszerek, amelyek a keletkező hulladék tényleges mennyiségét számolják fel a hulladéktermelőknek, és az újrafeldolgozható hulladék keletkezésének helyén történő elkülönítésre és a vegyes hulladék csökkentésére ösztönöznek

Az olaszországi Contarina által alkalmazott PAYT-rendszer

A [Contarina](#) egy 554 000 lakost ellátó állami vállalat Olaszország Veneto tartományában. **A forrásnál történő elkülönített gyűjtést 85%-os arányban valósítják meg, és évente csupán 53 kg maradék hulladékot kezelnek lakosonként.** A házhoz menő hulladékgyűjtésnél PAYT-modellt (a kidobott hulladék mennyiségével arányos díjfizetési modell) alkalmaznak. A 22/1997 sz. törvényerejű rendelet [tarifameghatározásról szóló 49. cikke](#) lehetővé tette az olasz települések számára PAYT-rendszerek bevezetését.

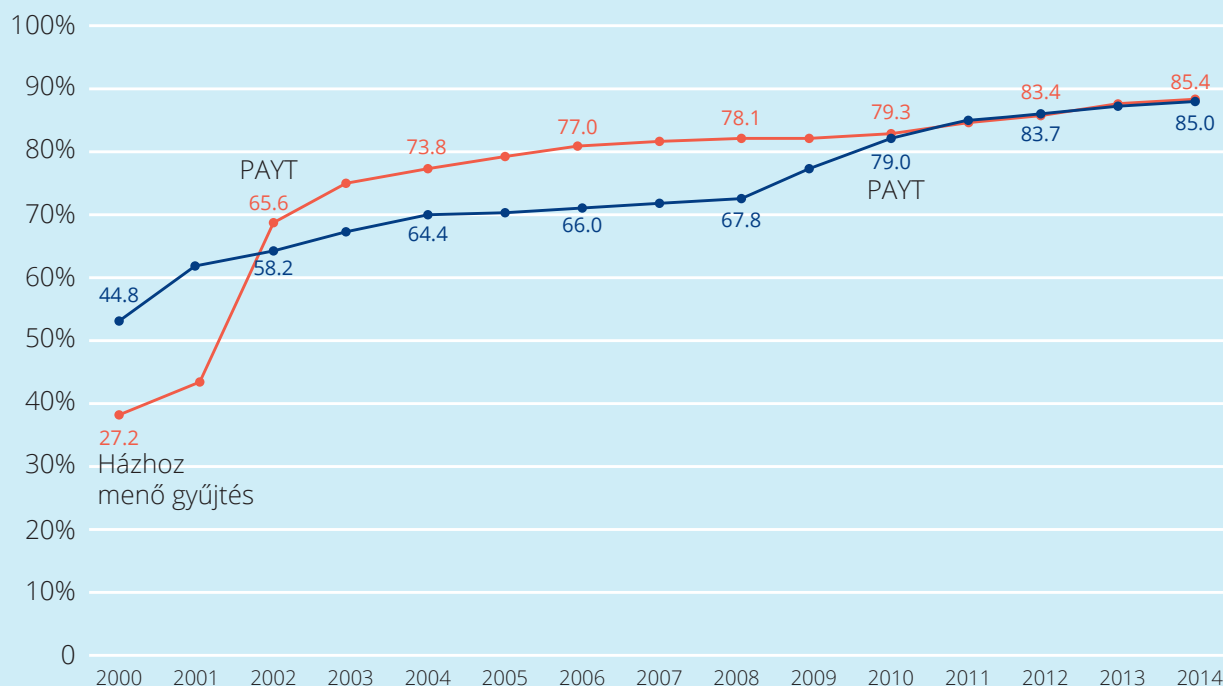
A Contarina PAYT-rendszerében a keletkező hulladék után fizetendő díj egy állandó és egy változó részből áll. Az **állandó díjat** a háztartásban élők száma alapján, a **változó díjat** pedig – az állandó díjon felül – a vegyes települési hulladékhoz és a zöldhulladékhoz használt gyűjtőedények ürítése alapján határozzák meg. Azoknak a háztartásoknak, amelyek házilag komposztálnak, elengedik a változó díj 30%-át.

A háztartások – az ott élők számától függően – évente meghatározott számú begyűjtésre jogosultak. A maradék hulladékot tartalmazó edényeket bizonyos számú alkalommal üríthetik, az ezen felüli begyűjtésért többletdíjat kell fizetniük. Az elkülönítetten gyűjtött hulladék begyűjtését házhoz menő rendszerben végzik, ennek további díja nincs.

Az ilyen típusú PAYT-rendszerrel minimálisra csökkenthető a hulladék keletkezése és ösztönözhető a házi komposztálás. Minél kevesebb maradék hulladékot termel egy háztartás, annál kevesebbet kell fizetnie.

AZ ELKÜLÖNÍTETT GYŰJTÉS FOLYAMATOSAN NÖVEKVŐ ARÁNYA (2000–2014)

Olaszország Treviso tartománya is PAYT-n alapuló hulladékkezelési tarifákat alkalmaz a [hulladékot és hulladékkezelési szolgáltatásokat terhelő adókról szóló jogszabályban \(TARES\)](#). A lakossági és a nem lakossági felhasználók esetében is egy állandó és egy változó díjat állapít meg a hulladék után fizetendő adón belül. A jogszabály pénzügyileg ösztönzi a házi komposztálást is.

A TARES 19. cikke szerint azok a lakossági felhasználók, akik a komposztálható hulladékokat házi komposztálással kezelik, **20% kedvezményt kapnak az adó változó részére**. A kedvezmény minden év január 1-jétől lép életbe speciális igénybejelentést követően, amelynek során a háztartás igazolja, hogy az elkövetkező évben vagy folyamatosan házi komposztálást végez.

3. Pénzügyi ösztönzők a termékek, különösen az élelmiszerek adományozására

Az olaszországi Milánóban kevesebb hulladékkezelési adót fizetnek azok a vállalkozások, amelyek eladományozzák élelmiszer-feleslegüket

2018-ban Milánó Város Tanácsa módosította a [hulladékkezelési adóról szóló rendeletét \(TARI\)](#), és **kedvezményt** vezetett be azon élelmiszerrel foglalkozó vállalkozások számára (áruházak, éttermek, étkezdék, gyártók stb.), amelyek segélyszervezeteknek adományozzák az élelmiszer-feleslegüket.

A TARI rendelet 22. cikke kimondja, hogy az adókedvezmény az adományként felajánlott élelmiszer mennyiségének arányában nyújtható. A vállalkozásoknak minden év áprilisáig nyilatkozatot kell tenniük a szándékuk szerint adományként felajánlott élelmiszer becsült mennyiségének feltüntetésével. A szervezeteket is meg kell jelölniük, amelyeknek a felesleget adományozzák, ezenkívül az adományfogadó szervezetek által aláírt, azok minősítését igazoló dokumentumot is mellékelni kell a nyilatkozathoz. Az élelmiszeripari termékeket előállító és forgalmazó kereskedelmi és ipari vállalkozások legfeljebb 50% kedvezményt kaphatnak a hulladékkezelési adó változó részére. A kedvezményt a rákövetkező évben tudják érvényesíteni.

4. A különféle hulladéktípusokra vonatkozó, kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerek, valamint eredményességük, költséghatékonyságuk és irányításuk javítására irányuló intézkedések

A kiterjesztett gyártói felelősség (EPR) bizonyos hulladékok kezelése terén kulcsfontosságú piaci alapú eszköz a „szennyező fizet” elv érvényesítésére ([hulladék-keretirányelv 8. cikke](#)). A tagállamoknak létre kell hozniuk olyan kiterjesztett gyártói felelősségi rendszereket, amelyek keretében a termékek gyártóinak pénzügyi és/vagy szervezési felelősséget kell vállalniuk a hulladékkezelésért a termék életciklusa során a hulladékká válást követően, beleértve az elkülönített gyűjtést, valamint a különválogatási és a kezelési műveleteket is. Ez a felelősség egyben a hulladékmegelőzés, valamint a termékek újrahasználatosságának és újrafeldolgozhatóságának megvalósítására is kiterjedhet.

A tagállamoknak **2023. január 5-ig** le kell fektetniük a **gyártói felelősségi rendszerek általános minimumkövetelményeit** ([hulladék-keretirányelv 8a. cikke](#)). Konkrétan a csomagolások esetében **minden csomagolásra kötelező kiterjesztett gyártói felelősségi rendszert** kell bevezetniük 2025-ig (a [csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló irányelv 7. cikk \(2\) bekezdése](#)).

Franciaország világszinten vezető az EPR-rendszerek alkalmazásában

Franciaország széles körben alkalmaz EPR-rendszereket, amelyekben a vállalkozásoknak értékesítés után is felelősséget kell vállalniuk termékeikért és azok csomagolásáért. Az unión belül Franciaországban találjuk az egyik legfejlettebb EPR-szisztémát, amely 20 módosítással különböző termékkategóriákat fed le, úgymint roncsautók (ELV), elektromos és elektronikai hulladék (WEEE), elemek és akkumulátorok, háztartási csomagolóanyagok, fluorozott hűtőközegek, gyógyszerek, kenőanyagok, gumiabroncsok, grafikai papírok, textilek, fertőző egészségügyi hulladék, bútor, környezetbe kikerülő veszélyes hulladék és gázpalackok.

A francia kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer egyidejűleg a díjak ökomodulációját is megvalósítja. Ez annyit jelent, hogy a gyártók differenciált díjat fizetnek annak függvényében, hogy a termékeik milyen mértékben felelnek meg a környezetvédelmi előírásoknak, beleértve az alapanyag mennyiségét, az újrafeldolgozásból származó alapanyagok bevonását, a fenntartható gazdálkodásból származó megújuló alapanyagok használatát, a tartósságot, a javíthatóságot, az újrahasználat lehetőségét, az újrafeldolgozhatóságot, valamint az ökotoxikus és veszélyes vegyi anyagok mellőzését ([L541-10-3 cikk](#)).

A francia környezetvédelmi rendelet [L541-10 cikke](#) felsorolja az EPR-rendszerbe bevont területeket, és felvázolja a hulladékmegelőzésre, újrahasználatra és javításra irányuló modelleket.

A francia „[Vezérfonal a Körforgásos Gazdasághoz](#)” dokumentum részeként új EPR-modellek bevezetését tervezik a játékokra, a sport- és szabadidős cikkekre, valamint a kertészeti termékekre vonatkozóan, hogy ezzel is ösztönözzék az újrahasználatot és a javítási tevékenységet. A környezetbe kikerülő hulladék kezelésének fedezésére egy cigarettatermékeket érintő EPR-modellet is bevezetnek csakúgy, mint egy építőanyagokat érintő modellet, hogy lehetővé tegyék ennek a hulladékfajtának az ingyenes gyűjtését.

Franciaország újrahasználati célértékeket is megnevező kiterjesztett gyártói felelősségi rendszert alkalmaz a bútorokra

A feleslegessé vált bútorokra bevezetett francia EPR-modell a háztartásokban és a vállalkozásokban keletkező bútorhulladéokra egyformán kiterjed. Támogatja a bútorok újrahasználatának és újrafeldolgozásának (pl. a matracok és a fa újrafeldolgozásának) fejlesztését. Ezek a területek a rendszer bevezetése előtt nem voltak kellően nyereségesek ahhoz, hogy fenntartható tevékenységet folytassanak. Az EPR-rendszer a szociális gazdaság bevonásával támogatja a bútorok újrahasználatát is.

A [bútorhulladék-sektort érintő akkreditálási folyamatot és az „ökoszervezet” fogalmát meghatározó EPR specifikációs melléklet](#) szabályozza a bútorokra vonatkozó kiterjesztett gyártói felelősséget.

A 6. fejezet meghatározza a bútorokra vonatkozó újrahasználati célokat:

Az alábbi arányban biztosítani kell az elkülönítetten gyűjtött bútorhulladék megosztását az újrahasználatra előkészítésben részt vevő szociális és szolidáris szövetkezetekkel.

Határidő	A háztartási hulladéktól külön gyűjtött bútorhulladék	A nem háztartási hulladéktól külön gyűjtött bútorhulladék
2021-2023	1.5%	5%

A hulladék tulajdonosa köteles a jó minőségű, felesleges bútorait olyan társadalmi szervezetek rendelkezésére bocsátani, amelyek képesek azokat megjavítani és a rendelkezésre bocsátott bútor tonnájának legalább 60%-át újrahasználni. A jogszabály a bútorgyűjtő pontokhoz való hozzáférést is biztosítja a társadalmi vállalkozásoknak azzal a céllal, hogy felmérjék, mely elem alkalmas a javításra/újrahasználatra.

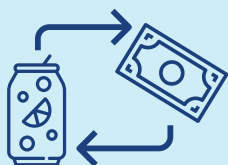
Franciaország kötelezi az online kereskedőket a hulladék begyűjtésének és újrafeldolgozásának finanszírozására

Franciaország [az online kereskedőkre nézve kötelező új szabályozást](#) vezet be, hogy biztosítsa a termékekhez kapcsolódó hulladék gyűjtésének és újrafeldolgozásának megfelelő finanszírozását. A szabályozás az [új, hulladékmegelőzést célzó körforgásos \(2020-105 sz.\) gazdasági törvény](#) részét képezi. Az online kiskereskedőknek igazolniuk kell, hogy a csatornáikon keresztül értékesített összes termék után megfizették a „környezetvédelmi hozzájárulást”.

Franciaország a környezetvédelmi rendelet [R.543-180 cikkében](#) kötelezi az online kereskedőket és a tényleges üzlettel rendelkező kereskedőket, hogy térítésmentesen vegyék vissza a használt elektromos és elektronikai háztartási berendezéseket, ha a fogyasztó hasonló terméket vásárol.

5. Betétdíjas rendszerek és egyéb, a használt termékek és anyagok hatékony gyűjtését ösztönző intézkedések

Az EU egyszer használatos műanyagokról szóló irányelve (SUP-irányelv) új célértékeket határoz meg:

1. **az egyszer használatos műanyag italpalackok elkülönített gyűjtésére vonatkozóan:** – 77% 2025-től, 90% 2029-től, [SUP-irányelv 9. cikke](#)
2. **a PET-palackok újrafeldolgozására vonatkozóan:** a PET-ből készült palackoknak 2025-től kezdődően legalább 25%-ban, 2030-tól pedig legalább 30%-ban újrafeldolgozott műanyagot kell tartalmazniuk, [SUP-irányelv 6. cikk, 5. bekezdése](#).

A csomagolások újrafeldolgozására vonatkozó célértékek

[A csomagolásról és csomagolási hulladékról szóló irányelv 6. cikke](#) 2025 végéig a csomagolóanyagok újrafeldolgozását érintően a műanyagok esetében 50%-os, az alumínium esetében 50%-os, az üveg esetében pedig 70%-os minimális célértéket határoz meg. 2030-tól a minimális célérték a műanyagok esetében 55%, az alumínium esetében 60%, az üveg esetében 75%.

A hulladékkal foglalkozó irányelvek a betétdíjas rendszerekre olyan eszközként tekintenek, amely segít elérni az EU újrafeldolgozásra és újrahasználatra vonatkozó célértékeit. A betétdíjas rendszer a leghatékonyabb mód arra, hogy a tagállamok bevezessék a körforgásos modellt a csomagolóanyagok terén. Nagyarányú begyűjtést eredményez, lehetővé teszi az újratöltést csakúgy, mint az alapanyagok magas szintű újrafeldolgozását, és szinte teljesen megszünteti a csomagolóanyagok kikerülését a környezetbe.

A betétdíjas rendszer egyben a hulladékmegelőzés eszköze is lehet, ha visszaváltási és újratöltési rendszerként valósul meg.

[A csomagolásról és csomagolási hulladékról szóló irányelv 5. cikk \(1\) bekezdése](#) szerint a betétdíjas rendszer olyan intézkedés, amely – környezetvédelmi szempontból megfelelő módon, az élelmiszer-higiénia és a fogyasztók biztonságának veszélyeztetése nélkül – „előmozdítja a forgalomba hozott újrahasználatos csomagolások és a csomagolások újrahasználatra szolgáló rendszerek arányának növelését”.

A finn betétdíjas rendszerben világszinten az egyik legnagyobb az italcsomagolások visszaváltási aránya

A rendszerben újratölthető és egyutas üvegpalackokat, PET-palackokat és fém italdobozokat gyűjtenek, [2018](#)-ban a visszaváltás átlagos aránya meghaladta a 90%-ot. Az újratölthető üvegpalackok visszaváltási aránya 97%. Az üvegeket hozzávetőleg 33-szor töltik újra. A betétdíj a csomagolás típusától függően 0,10 euró és 0,40 euró között mozog.

[A finn hulladéktörvény](#) és a visszaváltható italcsomagolások gyűjtési rendszeréről szóló rendelet (180/2005) kötelezővé teszi a kiskereskedelemben a betétdíjas rendszer alkalmazását és az üres italcsomagolások fogyasztóktól való visszavételét: „a betétdíjas csomagolásban árult italok forgalmazója – az eladásra kerülő csomagolt italok mennyiségéhez viszonyított ésszerű mértékben – köteles visszavenni az ugyanabba a betétdíjas rendszerbe tartozó üres italcsomagolásokat és visszafizetni a betétdíjat a csomagolást visszaváltó félnek”.

A betétdíjas rendszer fenntartását az [italcsomagolásokat terhelő adó](#) (1037/2004) segíti, amely **bizonyos fajta italcsomagolások gyártását megadóztatja**. Az importőrök és gyártók kötelesek a vízhez, üdítőitalokhoz és alkoholhoz felhasznált üveg-, műanyag és alumíniumcsomagolás után literenként 0,51 euró italcsomagolási adót fizetni. Azok az italgyártók- és importőrök, akik belépnek a betétdíjas rendszerbe, mentesülnek az italcsomagolásokat terhelő adó alól. Minden olyan üzlet, amely betétdíjas csomagolást árul, köteles visszavenni a kiürült csomagolóanyagokat (az eladáshoz viszonyított mértékben).

A rendszert működtető [PALPA egy non-profit](#) szervezet. Az italcsomagolások gyártói és importőrei tagsági díjat és csomagolásspecifikus újrafeldolgozási díjat fizetnek. A tagoktól beszedett díjakból fedezik a betétdíjas rendszerek fenntartásának költségeit.

A lakosság pénzügyi ösztönzése egyben a szemetelés és a környezetszennyezés problémáját is orvosolja. Finnországban minden csomagolóanyagot újra feldolgoznak, és új csomagolást vagy nyersanyagot készítenek más iparágak számára.

6. A hulladékgazdálkodási infrastruktúrába történő, többek között az uniós alapokon keresztüli **beruházások** alapos megtervezése

Portugália növeli a hulladékhierarchia megvalósítására irányuló befektetéseit

Portugália felülvizsgálta a [települési szilárd hulladékra vonatkozó stratégiai tervét \(PERSU 2020+\)](#), és nem különített el forrásokat a hulladékégetésre, ehelyett fokozottan beruház a hatékony szelektív hulladékgyűjtési rendszerekbe, valamint az újrafeldolgozásba, hogy kövesse az uniós hulladékhierarchia alapelveit.

7. Fenntartható **közbeszerzés** a hulladékgazdálkodás javításának és az újrafeldolgozott termékek vagy anyagok felhasználásának ösztönzése érdekében

Az olasz kormány kötelezővé teszi a zöld közbeszerzést (GPP) az olasz állami szektorban

Bár az uniós szinten megfogalmazott zöld közbeszerzés önkéntes eszköz, Olaszország az új közbeszerzési rendeletében (50/2016 sz. törvényerejű rendelet) **kötelezővé tette a zöld közbeszerzés alkalmazását**. Olaszország jelenleg minden közintézményétől megköveteli, hogy közbeszerzési eljárásaiba építsen be minimális környezetvédelmi követelményeket a 16 leginkább releváns termékre és szolgáltatási területre vonatkozóan. Ezek minden termék, szolgáltatás és munka beszerzésénél kötelezően alkalmazandók.

8. A **hulladékhierarchiával** ellentétes hatású támogatások fokozatos megszüntetése

A hulladékhierarchia megfelelő megvalósításának egyik fő akadályozó tényezője a hulladékégetés támogatása. A tagállamok nem definiálhatják a vegyes hulladék elégetését megújuló energiaforrásként és a zöld energiára fordítandó támogatásokat nem fizethetik ki a hulladékégetők kezelőinek. [A megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról szóló irányelv 3. cikk \(3\) bekezdése](#) megköveteli a tagállamoktól, hogy szüntessék meg az olyan hulladék égetéséből származó energiatermelés támogatását, amely esetében nem teljesülnek az elkülönített gyűjtésre vonatkozó feltételek:

„A tagállamok biztosítják, hogy nemzeti politikáik – ideértve az ezen irányelv 25–28. cikkéből eredő kötelezettségeiket, továbbá támogatási rendszereiket is – a 2008/98/EK irányelv 4. cikkében foglalt hulladékhierarchia megfelelő figyelembevételével készüljenek, hogy el lehessen kerülni a nyersanyagpiacok indokolatlan torzítását. **A tagállamok nem nyújtanak támogatást az olyan hulladék égetéséből nyert megújulóenergia-termeléshez, amely nem felel meg az említett irányelvben meghatározott elkülönített gyűjtési kötelezettségeknek.**”

9. Pénzügyi intézkedések vagy egyéb eszközök alkalmazása az újrahasználatra előkészített vagy újrafeldolgozott termékek és anyagok felhasználásának előmozdítása céljából

A javításokat terhelő HÉA csökkentése

Szlovénia 9,5%-kal, Hollandia pedig 9%-kal csökkentette a HÉÁ-t a kerékpárok, a cipők, a bőrtermékek, a ruházat és a háztartási textíliák javítása terén.

Svédország a munka helyett az erőforrások adóztatására helyezi a hangsúlyt

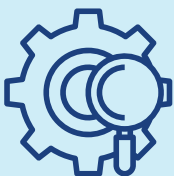

A svéd adózási rendszerben háztartási berendezések [javítása és karbantartása esetén jövedelemadó-kedvezményt](#) lehet igénybe venni. A kedvezmény azokra a szolgáltatásokra vonatkozik, amelyeket a tulajdonos otthonában szakember nyújt. Svédországban 25%-os HÉA a jellemző, 2017-et követően azonban megfeleltek a munkát és a javításhoz szükséges anyagokat terhelő adót. Bárki, aki javítási szolgáltatásokra költ, a munkaköltség 50%-áig, legfeljebb 50 000 svéd korona (kb. 4700 euró) értékben kedvezményt érvényesíthet az éves adóbevallásában (pl. a mosógépe javítási költségeire).

Olaszország adót vezetett be a műanyagokra

Olaszország a helyben gyártott vagy importált egyszer használatos műanyag csomagolásokra kilogrammonként 0,45 euró adót vezetett be annak érdekében, hogy pénzügyileg ösztönözze a műanyag újrafeldolgozását. Az adó a [2020-as gazdasági év állami költségvetésében](#) jelenik meg először, és nem érinti azokat a műanyag termékeket, amelyeket újrafeldolgozással állítottak elő.

10. A fejlett újrafeldolgozási technológiákra és újragyártásra irányuló **kutatás és innováció támogatása**

Írország életre hívta az „[Innovation for a Circular Economy](#)” (Innováció a körforgásos gazdaságért) programot

A programot a nemzeti Környezetvédelmi Ügynökség (EPA) támogatta. Célja az volt, hogy ösztönözze a vállalkozásokat és az intézményeket az erőforrás-hatékonyságot és a körforgásos gazdaságot segítő megoldások kidolgozásában.

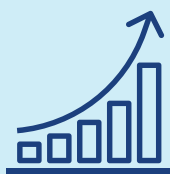
Hollandia foszfátban gazdag trágyát állít elő hulladékból, szennyvíziszapból és állati trágyából

Hollandia szennyvíztisztító üzeimeiben trágyaként felhasználható struvitot nyernek ki. A holland Nemzeti Közegészségügyi és Környezetvédelmi Intézet és a vízművek elemzésekkel meghatározzák, hogy pontosan milyen gyógyszermaradványok és kórokozók találhatók az anyagokban, és hogy a [kinyert struvit esetében teljesül-e a hulladékstátusz megszűnése](#).

11. A hulladékkezelés terén **elérhető legjobb technikák** alkalmazása

Az Európai Unió Közös Kutatóközpontja által kiadott [Best Available Techniques \(BAT\) Reference Document for Waste Treatment](#) (magyarul: Útmutató a hulladékkezelés terén elérhető legjobb technikák (BAT) alkalmazásához) megismerteti a tagállamokat azokkal a technológiai alapokkal, amelyek segítségével megteremthetik a létesítményekhez szükséges engedélyezési feltételeket.

12. Gazdasági ösztönzők a regionális és helyi hatóságok számára,

különösen a hulladékképződés megelőzése és az elkülönített gyűjtési rendszerek előmozdítása érdekében, elkerülve a hulladéklerakás és az égetés támogatását

Spanyolország gazdasági ösztönzőket alkalmaz a hulladékmegelőzés és az elkülönített gyűjtés támogatására

A települési hulladék gyűjtése, szállítása és kezelése a települések hatáskörébe tartozik. **A tagállamok a települések megadóztatásával és ösztönzésével érhetik el a hulladékra vonatkozó uniós célértékeket.**

A [spanyol hulladéktörvény 16. bekezdése](#) lehetővé teszi a spanyol régiók számára olyan gazdasági ösztönzők bevezetését, amelyek elősegítik a hulladékképződés megelőzését és a hulladék elkülönített gyűjtését, a települési hulladékot terhelő hulladéklerakási és hulladékégetési adók alkalmazását is beleértve.

13. A lakosság tudatosságát növelő kampányok, különösen az elkülönített gyűjtés, a hulladékképződés megelőzése és az elhagyott hulladék csökkentése terén, valamint e kérdések beépítése az oktatásba és a képzésbe

Szlovénia [e-cycling kampánya](#)

Szlovénia útnak indított egy e-cycling elnevezésű kampányt, amelyben felhívja a figyelmet az elektromos és elektronikai hulladék elkülönített gyűjtésének, valamint az e-hulladék és a használt akkumulátorok megfelelő kezelésének fontosságára. Ezzel párhuzamosan olyan támogató infrastruktúrát is létrehozott, amely megkönnyíti az e-hulladék és a használt akkumulátorok elkülönített gyűjtését.

A kampány a fenntartható nyersanyag- és hulladékkezeléssel kapcsolatos figyelemfelkeltő akciók megvalósítására ösztönzi az állampolgárokat, a helyi intézményeket és vállalkozásokat.

14. A hulladékgazdálkodásban érintett valamennyi illetékes hatóság közötti **koordinációs rendszer**, többek között digitális eszközök segítségével

Spanyolország és Csehország lépéseket tett az e-hulladék kezelésének nyomonkövethetősége érdekében

A Spanyolország és Csehország által megvalósított [WEEE TRACE](#) LIFE projekt információ- és kommunikációtechnológiai megoldások használatával biztosítja az elektromos és elektronikai hulladék nyomonkövethetőségét a termék teljes életútja során. A projekt célja a begyűjtés mértékének növelése, illetve az volt, hogy a hulladékfajta a megfelelő kezelőlétesítményekbe kerüljön és minimálisra csökkenjen az illegális export.

15. A hulladékgazdálkodásban érdekelt **felek közötti folyamatos párbeszéd és együttműködés előmozdítása**, valamint az önkéntes megállapodások és a hulladékról szóló vállalati jelentések ösztönzése

Másodlagos erőforrásokra irányuló önkéntes megállapodás

A [North Sea Resources Roundabout](#) egy Franciaország, Flandria, Egyesült Királyság és Hollandia között létrejött, másodlagos erőforrásokra irányuló önkéntes nemzetközi megállapodás. Vállalatok, civil szervezetek, public-private partnerships, döntéshozók, valamint felügyelő és végrehajtó csoportok közös munkával igyekeznek megszüntetni azokat a körülményeket, amelyek akadályozzák a másodlagos erőforrások kereskedelmét, szállítását és felhasználását.

#NoTimeToWaste

EEB
European
Environmental
Bureau

European Environmental Bureau (EEB)

Rue des Deux Eglises 14-16
Brussels, Belgium
+32 (0)2 289 1090
eeb@eeb.org

eeb.org
meta.eeb.org

Nemzetközi civil szervezet
An International non-profit Association
Association Internationale sans but lucratif EC transparency
register number 06798511314-27

Szerzők: Darko Bizjak és Piotr Barczak
Fordítás: Humusz Szövetség

A kiadvány megjelenését
a MAVA Foundation és az
Európai Unió LIFE programja
támogatta.

*A kiadvány a szerzők véleményét tükrözi, a
támogatók részéről nem jelent állásfoglalást.*